

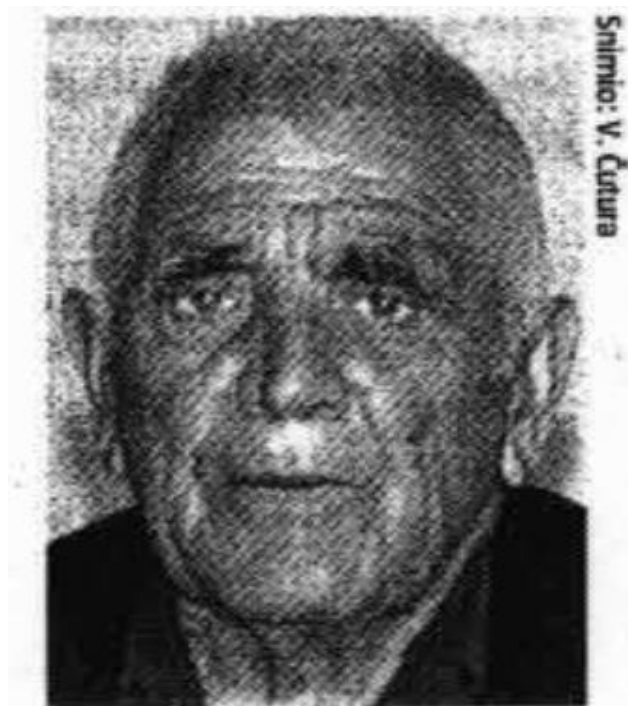
● Ostaci ljudskih kostiju među brijunskim bambusima

Foto: Vlado Čutura

Potomci mučenika komunizma

KOMUNISTI KA PLINSKA KOMORA NA BRIJUNIMA (Pored Bijele vile stratište spaljenih ljudi)
<https://komunistickizlocini.net/2020/08/27/komunisticka-plinska-komora-na-brijunima-pored-bijele-vile-stratiste-spaljenih-ljudi/>

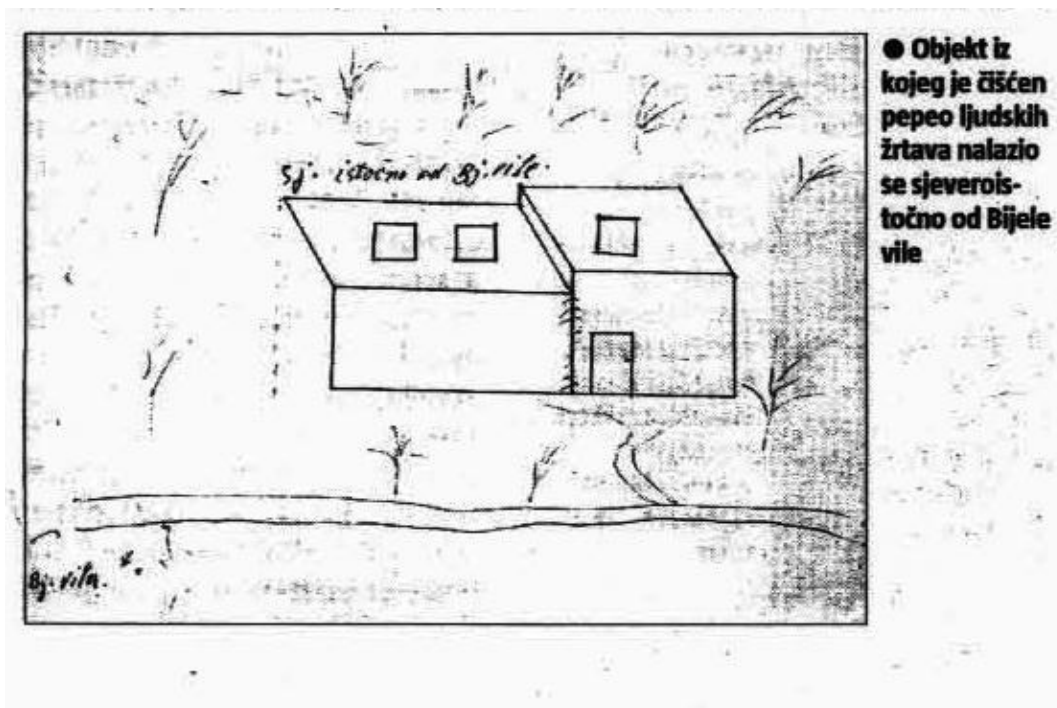
“Taj objekt iz kojeg se izvozio pepeo nalazio se u jednoj dolini sjeveroistočno oko 350 do 500 metara od Bijele vile. Tada sam s Dušanom Šimićem sjeo po strani pa mi je tzv. moj rođak rekao: ‘A što će rasti trava na ovom hrvatskom tlu!’ Nakon tog njegova iskaza počeo sam prilaziti bliže ljudima koji su prosijavali pepeo. Među njima bili su i moji prijatelji. Oni su mi pokazivali ostatke prosijanog a utome je bilo najviše najtvrdih ljudskih kostiju među kojima su bile koljenice, zglobovi te žice i lanci. U blizini izlaznih vrata objekta iskopana je rupa veličine tri sa tri metra i ostatke su u nju zatrpali”, kaže Plešić.

Marko Plešić, foto: Vlado Čutura

Po dolasku demokratske države osobno ga je primio i saslušao dr. Franjo Tuđman i određena je komisija koja se uvjerila u istinitost njegovog svjedočenja. Tada zbog "viših interesa" to nije izašlo u javnost!

Poznatim popularnim osobama i brojnim turistima hrvatski otoci Brijuni samo su u lijepom sjeverozapadnom dijelu. Mjesto je poput onih iz bajke, od prirodne ljepote do drugih raskoši što ih je ljudska ruka svojim umjetničkim utkama. Posebno lijepe uspomene nose oni koji su imali priliku posjetiti rezidencijsku palaču u Bijeloj vili na Brijunima, zdanje uklopljeno u raskošnu prirodnu ljepotu.

Dok se mnogi dивe ljepoti toga raja, okoliša i arhitekture, malo tko promišlja kako je to sve nastalo, posebno rezidencijske kuće koje su građene poslije Drugoga svjetskog rata. I ondje je utkan rad žrtava, robova, hrvatskih i talijanskih zatvorenika, robova ništa manje nego onih u vremenu Dioklecijana, Nerona, Kaligule. Tako je i Bijela vila koja je pretežno izgrađena rukama zatvorenika, i to onih koji su mislili drukčije od ideologije Komunističke partije. Tako su oni ljepotu Brijuna doživljavali u sasvim drugom ozračju. Među njima bio je Marko Plešić, koji je rođen 23. listopada 1926., u Cisti Velikoj kod Imotskoga kao deveto dijete od oca Jakova i majke Anice rođene Šimić iz Golubića kod Knina. Po zanimanju je umirovljeni građevinski radnik.

Dolaskom samostalne Republike Hrvatske Plešić je upozoravao na to što su komunističke vlasti činile na Brijunima i otkrivao komunističke zločine za koje je on znao. Nije želio da određeni zločini ostanu komunistička tajna, štoviše Plešić je govorio i o pozadini određenih događaja. Tako je u objavljenoj knjižici "Kamen na srcu" napisao: Teški hladni kamen nosio sam punih 57 godina, od onog dana kad sam pošao u prvi razred osnovne škole. Taj teški teret stavi mi na srce u o Petar Ristić. U prvom razredu za školskom klupom, uto postavi pitanje nama mališanima iz prvoga razreda koje smo nacije. Djeca pogledaše u pod zamišljeni, ja se na brzinu javih za odgovor žele i da prvi dobijem pohvalnu riječ od učitelja. Sa svojim kreštavim djetetom kim glasom naglasih da smo Hrvati. Ali odmah zapazih po izrazu našeg učitelja da sam se prevario u svom iščekivanju. Opazih strašan pogled učitelja. Pozva me da izađem iz klupe, oštro naredi da ispružim ruke, pa me ponovno udarati šibom po dlanovima, ponovi nekoliko puta. Osjetih strašnu bol, ali stisnuh zube bez glasnog plakanja. Valjda ga je to još više razljutilo pa tada dreknu psujući i mi majku.

Tražili su likvidaciju svjedoka

Plešić je otišao u hrvatsku vojsku sa 17 godina, i to u Omiš. Po svršetku rata bio je u logoru 1945. Nakon izlaska iz logora bio je svjedokom ubojstva mještana Šarića, to ga je kasnije moglo stajati glave. Rekao sam samo istinu jer sam bio naivan u tim svojim godinama, kaže Plešić. Njega su ubili tu u jednoj

gostionici, a Nediljko Bartulović iz Blata na Cetini dao ga je ubiti. Kako sam to znao, dolazili su dva puta po noći, razbijali crijev, izazivali da iziđem van da bi me likvidirali. Smetalo im je što sam znao za njihove zločine. Pozvali su me 1946., na saslušanje ti koji su ubili tog mladića Šarića. Ondje je bio meni dotada nepoznatčovjek, Nediljko Bartulović. Uvijek sam imao dokaze o onome što govorim. Želio sam u zatvor, tamo bih bio najsigurniji. Navodili su razna imena kako bih ja nasjeo i kako bi me likvidirali. Znao sam, ali sam šutio jer mi je prijela likvidacija kao svjedoku. Petar zvani Atletom stavljao mi je cijev od pištolja u usta s prijetnjom da govorim istinu. Kako sam šutio i nisam htio ništa reći, pustili su me kući. Uvečer mi je došao predsjednik mjesnog odbora Krsto Plešić i tajnik odbora Vice Mandarić. Plešić mi je donekle pomogao jer smo bili prijatelji, po tome što je njegova sestra bila žena mog brata. On me nije dao odmah likvidirati. Znao sam da je Vice Mandarić udario kolcem po glavi Šarića da mu je pukla lubanja.

Ponovno su dolazili mojoj kući pa su uvečer navalili na moju pokojnu mamu. Bila je nepismena i hrabra. Mog brata koji se krio, mama je uvala po noći. Opet su me pozvali i pitali poznajem li onoga u civilu. Rekao sam da ne znam. Kazali su da je to Nediljko Bartulović. Shvatio sam: Veliki su i snažni spašavaj se kako znaš.

Pobjegao sam dva dana prije Božića 1946. Htio sam otići u šumu, a mama mi je zrelije mislila, pa mi je rekla da idem k starijem bratu u Slavoniju. Ona mi je savjetovala da odem k bratu i da se odmah uputim, samo da sačuvam glavu. Našli smo se brat i ja u Zagrebu. Rekao sam mu da bježim, a on mi je kazao da odem, ali ne u njegov stan nego k susjedu u Strizivojnu. Nakon desetak dana i ondje je bila potjera za mnim. Došli su provjeriti jedno jutro k bratu jesam li ondje, a mi smo upravo bili za doručkom. Komandir milicije, srbin po narodnosti, Ljudevit Mile, rukovao se s mojim bratom Stipom, jer je moj brat radio na željeznici pa su ga poznavali. Pitao je tko ti je taj, pokazujući mene. Brat je znao da sam pobjegao, a ja sam odmah rekao da smo braćua. Rekao je mom bratu: 'Stipe, što ćemo sad?' Imam nalog da ti brata sprovedem u Cistu Veliku. Brat mu je reko 'možemo li se mimoići'. Komandir je kazao 'neka se izgubi'. Zahvaljujućinjemu i još jednomčovjeku koji je dobar bio s mojim bratom ja sam ostao i u toj situaciji živ.

Dobio sam iskaznicu sa udarenim pečatom i neispisanu. Tako sam napravio osobnu kartu pod lažnim imenom. Koristio sam muslimansko ime i prezime iz Blagaja. Živio sam tako do lipnja 1948., dokad je afera prošla. Poslije mog bijega pretresali su kuću. Uzeli su maminu postelju i prevrnuli joj sve i pitali: 'Gdje kriješ ustašu!' Veliki zločin napravio je Ivan Šodan koji je ubio više ljudi nego je imao vlasni na glavi. On je u Cisti ubio mog susjeda Jakova Mlikotića,čovjek nije nikad bio ni u kakvoj vojsci, a iza njega je ostalo šestoro djece. Izveli su ga iza kuće i Šodan mu je iz automata sasuo cijeli rafal u glavu.

To bi mene sve čekalo da sam se vratio, kaže Plešić ..

"Starija braćua s još desetoricom i bližih rođakaa iz Ciste Velike i Golubića ubijeni su nakon Drugog svjetskog rata a za mjesto njihova stradanja, nikada se nije saznalo. Svi su bili mlađi od 30 godina i stradali su po klasičnom partizanskom, odnosno tada već po komunističkom receptu bez suđenja i bilo kakvog obrazloženja". Svjedoči Plešić !

Poučen brojnim komunističkim zločinima, ja sam se uspio spasiti od njihove ruke tako što sam pobjegao u ilegalu. Preko izdajnika ipak otkrivenog 1948. osuđen sam na Okružnom sudu u Rijeci na četiri i pol godine. « Optužnica ga je teretila da je pripadao hrvatskoj obitelji s još svoja dva brata koja su služila vojsku u Nezavisnoj Državi Hrvatskoj. Upućen sam na izdržavanje kazne u zatvor Lepoglavu. Izdržavajućikaznu u kaznionici Lepoglava 1949., proveden sam na prisilni rad na otoku Brijuni. Prvu godinu zatoeništva u Lepoglavi završio sam tečaj za građevinarstvo pa sam tako po premještanju na Brijune postavljen za pomoćnika poslovođa, bivšem partizanskom majoru Anti Široli. On je bio Istranin koji je tada bio na izgradnji Bijele vile, koja je kasnije postala predsjednička rezidencija. Izvodili smo radove na tada zvanom Titovoj a kasnije Bijeloj vili. U to vrijeme bilo nas je oko 120 kažnjenika iz kaznionice Lepoglava i Stara Gradiška koji smo radili na toj gradnji. Mnogi su se udili kako sam ja tako mlad postavljen na takvo radno mjesto, dakle na mjesto pomoćnika poslovođe. Moji prijatelji u dogovoru sa mnim proglasili su me Srbinom, pa mi je i to pomoglo. Među njima su bili Drago Bjelomarić iz Šibenika, Vjencislav Prlić iz Širokog Brijega i Vid Lauc iz okolice Gruda. U našem međusobnom

dogovoru najjednostavnije je bilo to, dakle proglasili me Srbinom jer smo znali da je me u nama Srbin Dušan Šimi koji je bio komandir milicije. Kako je moja mama bila prezime Šimi, a bila je Hrvatica iz Golubića, isto prezime imao je taj komandir, dakle Šimi, koji je bio Srbin, pa smo se po eliji zvali rođacima. Ostao sam vrst u dogovoru s prijateljima kako ćemo šutjeti i ne ćemo otkriti da sam i ja Hrvat. Kako sam bio zamjenik poslovođa i jednom prigodom mi se povjerio Dragoljub Pejić koji je bio negdje iz Srijema i imao prezime slično mome. Nije provjeravao tko sam i odakle sam. Rekao mi je otvoreno: 'Marko, kad te dođi naše vreme da koljemo Hrvate?'

Jednog dana bio sam sa skupinom zatvorenika na išetanju jednog objekta koji je bio pun pepela. U njemu je po mojoj procjeni bilo između 700 i 800 kubnih metara pepela. Taj objekt služio je prethodnom vlasniku objekta nekom Austrijancu koji se ubio u blizini današnje vile 1946, najvjerojatnije kao pomoćni objekt. Nas je tada vodio Dušan Šimi koji me tada zvao rođakom. Kad smo došli do tog objekta, zatvorenici su dobili zadatak u prosijati pepeo i razvoziti ga po Brijunskim otocima i posipati ga po livadama. Taj objekt iz kojeg je izvožen pepeo nalazio se u jednoj dolini sjeveroistočno oko 350-500 metara od Bijele vile. Tada sam s Dušanom Šimićem sjeo po strani pa mi je tzv. moj rođak rekao: "A što će rasti trava na ovom hrvatskom tlu". Nakon toga njegova iskaza počeo sam prilaziti bliže ljudima koji su prosijavali pepeo. Među njima su bili i moji prijatelji koje sam već spomenuo. Oni su mi pokazali ostatke prosijanog, a u tome je bilo najviše najtvrdih ljudskih kostiju, među kojima su bile koljenice, zglobovi te žice i lanci. U blizini izlaznih vrata iskopana je rupa veličine tri metra sa tri metra, i ostatke su u nju zatrpali.

Najvjerojatnije plinska komora

Po dolasku demokratske države osobno ga je primio i saslušao dr. Franjo Tuđman i određena je komisija koja se uvjerala u istinitost njegova svjedočenja. Tada zbog viših interesa to nije izašlo u javnost, što sam saznao naknadno. I danas se svega sjećam. Taj objekt nalazio se otprilike od 350 do 500 metara sjeveroistočno od Bijele vile. Krivudavim putem do te udoline najviše su stradavali istarski Talijani koji su tada optirali za Italiju. Ondje je najvjerojatnije bila partizanska plinska komora. Uz Talijane ondje su spaljivani i Hrvati. Mnogi su nesali ondje, a za njihov se grob ne zna. Objekt se nije mogao vidjeti sa strane, tj. zapaziti dok se ne bi potpuno njemu približilo jer se nalazio u udolini okružen brežuljcima i šumom, skoro sa svim strana osim jednoga uskog prolaza s južne strane, i to krivudavim pristupnim putem.

Izvor: Glas Koncila, broj 4, 29. siječnja 2009.

Klikni "svi a mi se" podrži komunistickizlocini.net

